

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKOBOrO OCBIrHbOrO KOМПОНЕНТУ
«СТРАТЕГІЯ ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

Мова навчання – *українська*

Шифр та найменування галузі знань *С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»*

Код та найменування спеціальності *С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)»*

Освітньо-наукова програма *«Економіка»*

Ступінь вищої освіти *доктор філософії*

Затверджено на засіданні

Ради спеціальності С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини»

Протокол №1 від 29.08.2025

Реєстраційний номер у відділі аспірантури і докторантури

32-С1-2025А

1. Загальна інформація

[Національної та міжнародної економіки](#)

Кафедра:

Викладач:

Самофатова Вікторія Анатоліївна, професор
кафедри економіки промисловості, доктор
економічних наук

[Профайл](#)

Контакти:

kafedraekon_01@ukr.net,
048-712-40-15

Освітній компонент викладається на 1 курсі у 2 семестрі

Кількість: кредитів - 3, годин – 90

Аудиторні заняття, годин:	всього	лекції	практичні
денна	44	22	22
заочна	18	8	10
Самостійна робота, годин	Денна – 46		Заочна – 72

[Розклад занять](#)

2. Анотація освітнього компоненту

Освітній компонент (ОК) «Стратегія економічних досліджень» спрямований на формування у аспірантів необхідного обсягу знань у галузі економічних досліджень, підготовка їх до самостійного виконання наукової роботи, ознайомлення з методикою підготовки доповідей та наукових статей.

Освітній компонент «Стратегія економічних досліджень» базується на знаннях, отриманих здобувачем ступеня Доктора філософії в результаті вивчення освітнього компонента «Методологія наукових досліджень».

3. Мета освітнього компоненту

Мета освітнього компоненту – формування у здобувачів Доктора філософії системи теоретичного й практичного підґрунтя для ефективного, кваліфікованого проведення наукових досліджень.

4. Компетентності та програмні результати навчання

У результаті вивчення освітнього компоненту «Стратегія економічних досліджень» здобувач отримує наступні програмні компетентності та програмні результати навчання, які визначені в [Стандарті вищої освіти зі спеціальності № 051 «Економіка»](#) та [освітньо-науковій програмі «Економіка»](#) третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти підготовки докторів філософії з економіки.

Інтегральна компетентність

Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері економіки, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 2. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових

досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами.

СК 4. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти.

СК 5. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

СК 7. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні наукові проєкти в економіці та дотичні до неї міждисциплінарні підходи, проявляти лідерство та відповідальність при їх реалізації; комерціалізувати результати наукових досліджень та забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності.

СК 8.* *Здатність генерувати інноваційні рішення з підвищення ефективності функціонування соціально-економічних систем, оптимізувати такі рішення та оцінювати їх ефективність.*

Програмні результати навчання:

ПРН 2. Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації.

ПРН 8. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

ПРН 9. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень і математичного та /або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

ПРН 10.* *Продукувати інноваційні рішення з підвищення ефективності функціонування соціально-економічних систем, застосовувати методичні підходи до оптимізації та оцінки ефективності управлінських рішень.*

5. Інформаційний обсяг освітнього компоненту

5.1 Перелік лекційних завдань

Тема	Зміст теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Змістовний модуль 1. СТРАТЕГІЯ ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ			
1	Стратегія соціально-економічного розвитку України	2	2
2	Методологічні підходи до стратегії формування сталого розвитку регіону	2	-
3	Стратегічне планування розвитку галузей харчової промисловості	2	2
4	Методи експертних оцінок та їх різновиди	2	-
5	Загальнонаукові теоретичні методи дослідження: індукції, дедукції, аналогії, абстрагування, формалізації і т. ін.	2	-
Змістовний модуль 2. КЛЮЧОВІ ЗАСАДИ ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ			
6	Спеціальні методи економічних досліджень	4	2
7	Основні підходи до формування та реалізації науково-технічної та інноваційної стратегії на регіональному та державному рівнях	2	-
8	Рівні наукового дослідження (мікро, макро, регіональний)	2	-
9	Методика підготовки і оформлення дисертаційного дослідження	4	2
Разом за ОК:		22	8

5.2 Перелік семінарських занять

№ з/п	Назва семінарського заняття	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Стратегічний аналіз у системі управління сталим розвитком України	2	-
2	Сутність методології та її різновидів: філософської (фундаментальної) методології, методології певної науки і методології наукових досліджень	2	2
3	Характеристика методу як головного складника методології, його основні риси та важливість правильного вибору	2	2
4	Методи індукції та дедукції в економіці	2	-
5	Класифікація і сфера застосування загальнонаукових емпіричних методів дослідження: спостереження, порівняння, вимірювання, моделювання і т. ін.	2	-
6	Аналіз конкурентних переваг галузей та регіону	2	-
7	Економіко-статистичні методи дослідження	2	2
8	Сутність монографічного методу дослідження	2	-
9	Методи факторного аналізу	2	-
10	Евристичні методи дослідження	2	2
11	Загальна структура дисертаційного дослідження.	2	2
Всього за ОК:		22	10

5.3 Перелік завдань до самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Опрацювати матеріал і дати письмові відповіді на питання: «Актуальні напрями економічних досліджень в сучасних умовах»	4	6
2	Опрацювати матеріал і дати письмові відповіді на питання: «Поняття і види стратегій економічних досліджень»	4	6
3	Опрацювати матеріал і дати письмові відповіді на питання: «Формування і формулювання наукової новизни дисертаційного дослідження»	4	6
4	Підготовка реферативного конспекту за темою: «Стратегія імпортозаміщення як інструмент максимізації ВВП України»	4	6
5	Підготовка реферативного конспекту за темою: «Форсайт як інструмент стратегування економічного розвитку»	4	6
6	Підготовка реферативного конспекту за темою: «Глобальні загрози міжнародному економічному розвитку»	4	6
7	Підготовка реферативного конспекту за темою: «Моделі інтеграційних процесів у реальному секторі економіки»	4	6
8	Підготовка реферативного конспекту за темою: «Потенційні економічні вигоди від міжнародної кооперації»	4	6
9-10	Виконати 2 презентації (есе) за індивідуальними темами.	14	24
Всього за ОК:		46	72

6. Система оцінювання та вимоги

Контроль успішності навчання здобувача проводиться у формах вхідного, поточного і підсумкового контролів.

Вхідний контроль якості навчання здійснюється на початку курсу проведенням перевірки залишкових знань здобувачів за ОК, що забезпечують вивчення даного

освітнього компоненту (діагностика первинних знань здобувачів).

Формами поточного контролю є:

- письмові контрольні роботи за окремими темами або модульні контрольні роботи;
- виконання і захист індивідуальних завдань;
- усне опитування.

Підсумковий контроль – **екзамен**.

Нарахування балів:

Вид роботи, що підлягає контролю	Максимальна кількість оціночних балів	
	Денна	Заочна
Змістовний модуль 1. СТРАТЕГІЯ ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ		
Лекційний курс	5	2
Семінарські заняття	6	2
Самостійна робота	14	21
Тест	10	10
Всього за змістовний модуль 1	35	35
Змістовний модуль 2. КЛЮЧОВІ ЗАСАДИ ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ		
Лекційний курс	6	2
Семінарські заняття	5	3
Самостійна робота	14	20
Тест	10	10
Всього за змістовний модуль 2	35	35
Екзамен	30	30
Всього	100	100

Є можливість визнання результатів неформальної освіти відповідно до п.2 [Положення про порядок перезарахування результатів навчання \(навчальних дисциплін\) в Одеському національному технологічному університеті](#).

Критерії оцінювання програмних результатів навчання здобувачів

Підсумковий контроль – **екзамен**.

27-30 балів	якщо здобувач демонструє повні й глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь і навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, високу комунікативну культуру	відмінно
23-26 балів	якщо здобувач виявляє децю обмежені знання навчального матеріалу, допускає окремі несуттєві помилки й неточності	дуже добре
18-22 бали	якщо здобувач засвоїв основний навчальний матеріал, володіє необхідними уміньми та навичками для вирішення стандартних завдань, проте при цьому допускає неточності, не виявляє самостійності суджень, демонструє недоліки комунікативної культури	задовільно
0-17 балів	якщо здобувач не володіє необхідними знаннями, уміннями й навичками, науковими термінами, демонструє низький рівень комунікативної культури	незадовільно

Критерії оцінювання аудиторних занять (лекцій та семінарських, за одне заняття)

Теоретична підготовленість перевіряється і оцінюється за результатами усної або письмової бесіди на лекціях та відповіді на питання практичних занять, що складені у відповідності до змісту навчальної програми.

0,8 – 1,0	Здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, розв'язує задачі, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки	відмінно
0,9 – 0,8	Здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, розв'язує задачі з незначними помилками. При висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	дуже добре
0,7– 0,6	Здобувач відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.	добре
0,5– 0,4	Здобувач доволі фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання ОК, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.	достатньо
0,3-0,0	Здобувач не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.	незадовільно

Самостійна робота (оцінювання однієї самостійної роботи денна форма навчання – 7 робіт 1 модуль; 7 робіт 2 модуль)

1,0 – 2,0 балів	Самостійна відпрацьована та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді	відмінно
0,7 - 0,6 балів	Самостійна відпрацьована та вчасно захищена, при відповіді допущені неточності	дуже добре
0,5– 0,4 балів	Самостійна відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки	добре
0,3– 0,2 балів	Самостійна відпрацьована, відповіді незадовільні, допущені грубі помилки	достатньо
0,1 – 0 балів	Самостійна не відпрацьована або дані незадовільні відповіді	незадовільно

Самостійна робота (оцінювання однієї самостійної роботи заочна форма навчання – 7 робіт 1 модуль; 7 робіт 2 модуль) робіт)

2,0 – 3 балі	Самостійна відпрацьована та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді	відмінно
1,6 - 1,4 балів	Самостійна відпрацьована та вчасно захищена, при відповіді допущені неточності	дуже добре
1,3– 0,9 балів	Самостійна відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки	добре

0,8– 0,3 балів	<i>Самостійна відпрацьована, відповіді незадовільні, допущені грубі помилки</i>	достатньо
0,2 – 0 балів	<i>Самостійна не відпрацьована або дані незадовільні відповіді</i>	незадовільно

Тестування (під час модульного контролю)

10,0-8,0	<i>100 - 81 % правильних відповідей</i>	відмінно
7,0 -5,0	<i>80 – 64 % правильних відповідей</i>	дуже добре
4,0 – 2,0	<i>63 – 55 % правильних відповідей</i>	добре
1,0 – 0,8	<i>54 – 43 % правильних відповідей</i>	достатньо
0,7 – 0	<i>42 – 0% правильних відповідей</i>	незадовільно

7. Засоби діагностики успішності навчання

Методи навчання, які використовуються у процесі проведення занять, а також самостійних робіт за ОК:

Лекційні заняття: Словесні методи: розповідь, пояснення, бесіда, дискусія; Наочні: ілюстрація, спостереження, демонстрація; пояснювально- демонстративний метод, проблемний виклад.

Семінарські заняття: аналіз конкретних ситуацій (проблемних, звичайних, нетипових); групове обговорення питання; дискусії, виконання ситуаційно-розрахункових задач, інтерактивні методи навчання (проблемне навчання, робота в малих групах, кейс-метод, мозковий штурм, проєктний метод), тренінг, технології ситуативного моделювання, технології опрацювання дискусійних питань

Самостійна робота: робота з навчально-методичними матеріалами, робота зі статистично-аналітичними звітами, науково-дослідна робота студентів (методи пізнання, аналогій, оцінка, ілюстрація тощо), складання скетчів за темами лекцій, реферування, конспектування).

8. Інформаційні ресурси Базові (основні):

1. Бруханський Р.Ф. Методологія наукових досліджень [Електронний ресурс]: навч. посіб. Західноукраїн. нац. ун-т. Тернопіль, 2022. 208 с.
2. Кучинський В.А. Вплив процесів діджиталізації на інноваційний розвиток підприємств. Харків: НВ Центр поліграфії, 2024. 185 с.
3. Методологія і методи наукових досліджень [Електронний ресурс]: навч. посіб. / О. І. Курок, В. П. Зінченко, О. М. Лівінський, В. О. Гридякін; Глухів. нац. пед. ун-т ім. Олександра Довженка. Глухів: Глухівський НПУ ім. О. Довженка, 2024. 216 с.
4. Методологія та організація наукових досліджень [Електронний ресурс]: навч. посіб. (галузі знань: 05 – соціальні та поведінкові науки, 07 – управління та адміністрування, 28 – публічне управління та адміністрування) / І. М. Вахович, Л. Г. Ліпич, О. М. Полінкевич та ін.; за заг. ред. Л. Г. Ліпич, О. М. Полінкевич; Луцьк. нац. техн. ун-т. 2-ге вид., допов. і перероб. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. 286 с.
5. Методологія та організація наукових досліджень [Електронний ресурс]: навч. посіб. / Л. О. Єльнікова, О. О. Мазуренко, О. А. Назаров та ін.; Укр. держ. ун-т науки і технологій. Дніпро, 2024. 228 с.
6. Несененко П. Стратегія розвитку аграрного сектору в контексті економічної політики держави [Текст]: монографія / П. Несененко; за ред. В. В. Коваля. Київ: ФОП Гуляєва В. М., 2022. 320 с.: табл., рис. Бібліогр.: с. 295-304.
7. Прикладна економіка [Електронний ресурс]: підручник / Б. О. Язлюк, А. І. Гулей, О. О.

Красноручський та ін. Тернопіль: ЗУНУ, 2021. 374 с.

8. Сучасний стан та перспективи економічного розвитку України: теорія, методологія, практика [Електронний ресурс]: кол. монографія / О. С. Бондар, І. Г. Братішко, Є. І. Буряк та ін. Полтава : Астроя, 2023. 225 с.

9. Тюрин О.В. Системи обробки економічної інформації [Електронний ресурс] : навч. посіб. / О. В. Тюрин, О. Ю. Ахмеров ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. Одеса, 2021. 358 с.

Додаткові:

1. Офіційний веб-портал «Законодавство України» <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
2. Урядовий портал <https://www.kmu.gov.ua/>
3. Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України <https://minjust.gov.ua/>
4. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
5. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: www.rada.gov.ua.
6. Офіційний сайт –законодавча база «Ліга». URL: www.liga.com.ua.
7. Веб-сторінка Міністерства освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua>
8. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнародний фонд досліджень освітньої політики»; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. К.: Таксон, 2016. 234 с.
9. Андрійчук В. Г. Основи наукових досліджень в агробізнесі: навч. посібник. Київ: КНЕУ, 2018. 491 с.
10. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.
11. Білоус В. С. Синергетика і самоорганізація в економічній діяльності [навч. посібник] / В. С. Білоус. – К.: КНЕУ, 2007. 376 с.
12. Інноваційні технології галузі та методологія наукових досліджень: підручник / А. Д. Салавеліс, Л. М. Тележенко, Г. В. Дідух, Ю. О. Козонова ; Одес. нац. акад. харч. технологій. Одеса : Освіта України, 2018. 276 с.
13. Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація) [Текст] : навч. посіб. / В. М. Геєць, А. А. Мазаракі, О. П. Корольчук та ін. ; за ред. А. А. Мазаракі ; Київ. нац. торг. -екон. ун-т. Вид. 2-ге, допов. Київ: КНТЕУ, 2011. 296 с.
14. Методологія економічних досліджень: Підручник / за ред. Антошкіної Л. І., Стеченко Д. М. К.: Знання, 2015. 311 с.
15. Надикто В.Т. Основи наукових досліджень. Таврійський держ. агротехнологічний ун-т. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2017. 268 с.
16. Панченко В., Резнікова Н. Міжнародні стратегії економічного розвитку: навчальний посібник. Київ: ФОП Білецький Р.Г., 2025. 471 с.
17. Партико З.В. Основи наукових досліджень: підготовка дисертації. Навч. посіб. Київ: Ліра-К, 2017. 232 с.
18. Самофатова В.А. Забезпечення сталості та інклюзивності розвитку малого та середнього підприємництва в повоєнний період. *Економіка та суспільство*. 2023. №53. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2596/2514>
19. Самофатова В.А. Стратегічне управління сталим розвитком і безпекою агропродовольчої сфери. *Економіка та суспільство*. 2025. Вип. 74. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-74-138>.
20. Самофатова В.А., Самофатов Г.І. Методологічні основи дослідження інноваційно-інвестиційних стратегічних пріоритетів сталого розвитку агропродовольчої сфери в умовах невизначеності. *Інфраструктура ринку*. 2025. Вип.84. С.45-49. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastructure84-8>
21. Самофатова В.А., Самофатов Г.І. Реінжиніринг бізнес-процесів як метод стратегічного управління інноваційним розвитком підприємств агропродовольчої сфери. *Причорноморські економічні студії*. Вип. 2025. Вип. 93.С.102-105. DOI:

<https://doi.org/10.32782/bses.93-16>

22. L. Lobotska, O. Pavlov, S. Didukh, V. Samofatova, O. Frum. Methodological Approaches to Forecasting Bread Prices in Ukraine. Scientific Horizons. 2021. Vol.24, Issue 4. P. 97-106.

23. Самсонов В.В., Сільвестров А.М., Тачиніна О.М. Методологія наукових досліджень та приклади її використання: Навч. посібник. К.: НУХТ, 2022. 385 с.

24. Соціальна, поведінкова, адаптивна економіка: теорія та практика [Текст]: монографія / О. І. Павлов, Т. А. Кулаковська, В. А. Самофатова та ін.; за ред. О. І. Павлова; Одес. нац. акад. харч. технологій, Каф. економіки пром-сті. Одеса: Астропринт, 2016. 172 с.

25. Сурмін Ю. П. Майстерня вченого: Підручник для науковця. К.: Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні, 2006. 302 с.

26. Центр економічної стратегії. URL: <https://ces.org.ua/>

27. Macroeconomic modelling of R&D and innovation policies [Електронний ресурс] / edited by: Ufuk Akcigit, Cristiana Benedetti Fasil, Giammario Impullitti, Omar Licandro, Miguel Sanchez-Martinez. Cham: Palgrave Macmillan, 2022. 212 p.: online resource.

9. Політика освітнього компоненту

Політика всіх освітніх компонент в ОНТУ є уніфікованою та визначена з урахуванням законодавства України, [Корпоративному кодексу ОНТУ](#), [Кодексу академічної доброчесності ОНТУ](#), [Положення про організацію освітнього процесу ОНТУ](#), [Положення про порядок перезарахування результатів навчання \(навчальних дисциплін\) в ОНТУ](#), [вимог ISO 9001:2015 та роботодавців](#).

Викладач

/ПІДПИСАНО/

Вікторія САМОФАТОВА

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри національної та міжнародної економіки

Протокол від «29» серпня 2025 р. № 1

Завідувач кафедри

/ПІДПИСАНО/

Тетяна КУЛАКОВСЬКА

ПОГОДЖЕНО:

Гарант ОНП *Економіка д.е.н., професор кафедри національної та міжнародної економіки*

/ПІДПИСАНО/

Олександр ПАВЛОВ